

Hornøya og Reinøya Naturreservat

Faktaark for prosjektet «Fugleturisme i Midt- og Øst-Finnmark», et prosjekt i «Naturarven som verdiskaper (M)»

Øst for Istanbul, på samme lengdegrad som Kairo, ligger et av de nordligste naturreservater på Europas fastland. Hornøya/Reinøya naturreservat er en av 14 sjøfuglkolonier i Finnmark som ble fredet i 1983, og reservatet utgjør det østligste punktet i Norge. Hornøya and Reinøya er to øyer utenfor Vardø med utsikt mot det sørlige Barentshavet og vestkysten av Kolahalvøya. Innenfor et areal på 2 km², hvorav 1.5 km² som utgjør øyene, finnes en mangfoldig og tallrik sjøfuglkoloni med frodig vegetasjon. Reservatet ligger som en grønn oase i et ellers nærmest goldt Varangerlandskap.

Habitat

Berggrunnen på begge øyene består av sandstein og gråberg som skrår med en vinkel på ca. 25° mot sørøst. Langs vestkysten er det dannet bratte klipper som er utmerkede hekkel plasser for sjøfugler. Sammenlignet med mange andre klassiske sjøfuglkolonier er fjellveggene på Hornøya og Reinøya lave, kun 20-30 m, og toppene av øyene rager kun 60-65 moh.

Tilgjengelighet

Reinøya er stengt for allmenheten, men turister kan besøke Hornøya som kun ligger 10 minutter med båt fra Vardø. Skyssbåtene trafikkerer mellom Hornøya og Vardø flere ganger om dagen. På land har turister

tilgang på et område under fuglefjellet, og man kan benytte en sti tvers over øya til båthusene og videre til fyret hvor man kan benytte et begrenset område. For å unngå å forstyrre de hekkende fuglene, kan andre deler av reservatet kun benyttes av folk med særskilt tillatelse. Den beste tiden å besøke Hornøya er i høysesongen for sjøfuglenes hekkeperiode som er fra mai til og med juli.

Nøkkelarter

Sjøfuglkolonien på Hornøya er artsrik med relativt store bestander av de hekkende artene på øya. Hovedkolonien er dominert av krykkje, lomvi og lunde, med spredte toppskarv, polarlomvi, alke og noen få teist. Alle er

© Rob Barrett

enkle å få øye på, høre og lukte(!) fra de tilgjengelige områdene. På de bevokste områdene nedenfor kolonien som dekker hele øya, hekker et stort antall gråmåker og svartbak, samt noen få ærfugler.

På grunn av mangelen på trær, samt at øya er eksponert for mye vær og vind, hekker kun noen få spurvefugler på Hornøya. Foruten noen få par med linerle, skjærpiplerke og ravn, er et høydepunkt en liten bestand med lappiplerke som velvilligst lar seg avfotografere på gjerdet og strømledningen som går opp til fyret. Andre favoritter er praktærfugl og stellerand som er vanlig på senvinteren, men noen enkeltfugler kan også oppholde seg i bukta på sørøstsiden av Hornøya i sommerperioden. Fra fyret er det ypperlige muligheter for å observere havhester, havsuler etc. og noen ganger lirer, vågehvaler og seler i de omkringliggende havområdene. Er du riktig heldig kan du også observere hvithvaler når de passerer rundt øya i juni og juli.

Antallet sjøfugler på Hornøya (og Reinøya) har variert mye gjennom årene, med bestandsnedganger for noen arter og økninger for andre. Det er foretatt årlige tellinger siden 1980, og kolonien er nå en av flere nøkkellokaliteter hvor årlig sjøfuglovervåking av bestandsutvikling og hekkesuksess fortsetter, i tillegg til flere sjøfuglprosjekter som fokuserer på faktorer som regulerer bestandene. Mye av denne aktiviteten er koordinert av det nasjonale sjøfuglprosjektet SEAPOP som du kan lese mer om på nettsiden www.seapop.no. Blant de største endringer registrert siden 1980 var en hele 90 % nedgang i lomvibestanden i 1986/97, etterfulgt av bestandsoppgang til et nåværende høyere nivå enn før kollapsen, en nesten dobling av lundebestanden og en nær halvering av antall krykkjer. Bestandene av gråmåke og svartbak har gått ned gjennom årene, mens toppskarven har hatt en bortimot 10-dobling av bestanden siden 1990 (se tabellen).

© Rob Barrett

Omtrentlige bestandsstørrelser og trender for sjøfuglene på Hornøya i 2015

	Bestand (par)	Bestandstrend
Toppskarv	1300	Økende
Gråmåke	530	Avtagende
Svartbak	31	Avtagende
Krykkje	7500	Avtagende
Alke	500	Stabil
Lomvi	15 000	Økende
Polarlomvi	500	Stabil
Lunde	7800	Avtagende

Området under kolonien som er tilgjengelig for turister

Polarlomvi

Lunde

Lappiplerke

*Faktaarket er laget av:
Rob Barrett, Tone Kristin Reiertsen og
Kjell Einar Erikstad
Tromsø Museum Universitetsmuseet / NINA*